

Krizový plán školy

příloha MPP

Tento dokument je zpracován na základě Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (č.j. MŠMT- 21291/2010-28) a Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MŠMT-21149/2016).

Obsahuje možnosti postupů při zjištění rizikového chování u žáků. Je určen ředitelce školy (ŘŠ), třídním učitelům (TU), školnímu metodikovi prevence (MP) a výchovným poradcům (VP), aby věděli, jak postupovat, když nastanou nestandardní rizikové situace ve škole, a to úraz, afektivní záchvat, užití či držení návykové látky, šikana, kyberšikana, záškoláctví, vandalismus, krádež, poruchy příjmu potravy, sebepoškozování, CAN- syndrom týraného dítěte, extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus.

Preventivní tým, který řeší krizové situace:

- Mgr. Barbora Hanáková- ředitelka školy (ŘŠ)
- Mgr. Petr Vittek- školní metodik prevence (ŠMP)
- Mgr. Radka Nováková- výchovná poradkyně pro 1. stupeň (VP)
- Mgr. Jana Hrdá- výchovná poradkyně pro 2. stupeň (VP)
- Třídní učitelé (TU)

Kam se obrátit:

- Pedagogicko-psychologická poradna Benešov- 317 722 904
- OSPOD Benešov Mgr. Marcela Kovářiková, DiS.- 727942 745
Bc. Jitka Kratochvílová- 317 754 229
- Záchranná služba- 155
- Policie ČR- 158
- Hasiči- 150
- Integrovaný záchranný systém- 112

Krizové situace

1. Šikana

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků. Je to cílené a opakované užití fyzických a psychických útoků jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Nově se může realizovat i prostřednictvím moderních komunikačních prostředků, především prostřednictvím internetu a mobilu (viz. Kybershikana).

V případě podezření na šikany každý pracovník školy neprodleně oznámí tuto skutečnost ředitelce školy. Ta na základě odhadu stadia a formy šikany rozhodne, jestli řešení zvládne škola sama, či bude kontaktovat odborníka specialistu.

Odhalení šikany – postup

- Třídní učitel je v pravidelném kontaktu se žáky a zajímá se o jejich problémy a jejich vzájemné vztahy.
- V případě konfliktů se pokouší zjistit příčinu a snaží se zamezit dalšímu rozvoji.
- **V případě podezření na výskyt šikany** nebo chování, ze kterého by šikana mohla vzniknout, neprodleně **každý z pedagogů informuje TU**.
- **TU** ihned upozorní **ŠMP** na problém.
- Následuje schůzka **ŠMP, TU, ŘŠ**, případně svědků z řad zaměstnanců a jsou dohodnuty další kroky.
- **ŠMP, TU, VP** (dle domluvy) vedou rozhovory s obětí a svědky.
- Vše písemně zaznamenat. Zjistit: kdo je obětí, kolik je obětí, kdo je agresor, kolik je agresorů, kdo je hlavní iniciátor- aktivní účastník šikanování, co, kdy, kde a jak dělal/i agresor/ři oběti/tem, jak dlouho šikana trvá.
- Rozhovor se svědky.
- **ŠMP** a **ŘŠ** provedou rozhovor s agresorem/y. Vše písemně zaznamenat.
- Telefonické oznámení stavu věci zákonným zástupcům agresora/ů **ŘŠ**- následná schůzka **ŠMP, ŘŠ, VP, TU** a **zákonných zástupců**.
- Telefonické oznámení stavu věci zákonným zástupcům agresora/ů **MP, TU**- následná schůzka, **ŠMP, VP, TU** a **zákonných zástupců**.
- V případě prokázání šikany **ŠMP** ve spolupráci s **VP** a **ŘŠ** informuje i zákonné zástupce oběti.

- Potrestání agresora/ů podle sankčního řádu školy.
- Práce se třídou, ve které k šikaně došlo- **TU, ŠMP, specialista**

Učitel je svědkem šikany či brutálního násilí

- Zvládnutí vlastního šoku- rychlý odhad závažnosti a formy šikany.
- Bezprostřední záchrana oběti- odvést okamžitě ze třídy, první pomoc, zastavení násilí- oddělení agresora/ů.
- Kontaktovat **ŠMP**, ten informuje o události **ŘŠ a zákonné zástupce** oběti. S vedením školy se domluví další postup.
- Zamezit možnost domluvy agresorů na křivé výpovědi (dozor zaměstnanců školy, jiných dospělých osob). Nevyslychat.
- Oznámit na policii (byl spáchán trestný čin, pokročilá šikana). **ŘŠ/ ŠMP** informuje o situaci zákonné zástupce.
- Vlastní vyšetřování provádí **ŘŠ, ŠMP, TU**- rozhovor s obětí a informátory, individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky, rozhovor s agresory. **Nikdy nekonfrontovat oběť/ti a agresora/y!**
- Spolupráce s dalšími institucemi (**Policie ČR, OSPOD, PPP...**).
- Potrestání agresora/ů, následná práce s agresorem.
- Práce se třídou skupinou, ve které k šikaně došlo.

Šikana zaměřená na učitele

- Problémy pedagog neřeší sám, ale ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm, případně s vedením školy.
- V případě bezprostředního ohrožení pedagoga žákem si pedagog zajistí bezpečí (odejde ze třídy, přivolá si pomoc apod.) a požádá o spolupráci jiného kolegu nebo vedení školy pro zajištění dohledu ve třídě, případně izolaci agresora a zajištění bezpečí pro ostatní žáky ve třídě.
- Je zapotřebí, aby pedagog sám, kolegové i vedení školy porozuměli tomu, že pedagog byl vystaven traumatickému zážitku. Tento zážitek byl bolestný i pro svědky (kolegy nebo žáky ve třídě). Proto je zapotřebí věnovat čas zpracování šoku, neobviňovat se, vyhledat sociální podporu od kolegů a případně vyhledat odbornou pomoc.
- Šikana pedagoga bývá často spojena s šikanou mezi žáky. Škola proto zajistí posouzení sociálních vztahů ve třídě a na základě výsledků nastaví odpovídající řešení.
- Pro třídu, ve které se šikana odehrála, škola zajistí intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě. Práce se třídou skupinou, ve které k šikaně došlo.

2. Kyberšikana

Šikana prováděná prostřednictvím digitálních médií – mobilních telefonů, internetu, sociálních sítí.

Postup

- O výskytu daného jevu vždy informovat **ŘŠ**.
- Spolupráce při řešení se **ŠMP, VP, TU**, poradenským zařízením.
- Zajistit ochranu oběti.
- Zajistit dostupné důkazy.
- Důkladně vyšetřit. ! **Nekonfrontovat oběť a agresora!** Popřípadě zajistit odbornou pomoc- policie, IT expert.
- Informovat rodiče oběti i agresora.
- Poučit rodiče koho mohou/ je vhodné kontaktovat v případě kyberšikany (Policie ČR, OSPOD, právní zástupce aj.), protože některé případy nespadají do kompetence školy.
- Sankce dle školního řádu, (NTU, DTU, DŘŠ, snížená známka z chování.
- Dbát na dodržování školního řádu v oblasti zákazu používání mobilních komunikačních přístrojů během celého vyučování.
- www.bezpecnyinternet.cz

www.bezpecne-online.cz

www.ibezpecne.cz

3. Afektivní záchvat

Přechodná porucha vědomí, která následuje po silném afektu, např. intenzivní pláč, strach,... Mohou se přidat i záškuby končetin, pomočení. Tento stav trvá kolem jedné minuty, po které se dítě probere často velmi unavené.

Postup

- Zajistit bezpečnost dítěte, které se nachází v krizové situaci, oddělit ho od ostatních dětí.
- Uvědomit co nejdříve osobu, která může situaci řešit (**ŘŠ, MP, VP, TU, jiná dospělá osoba**).
- Nemohu-li třídu opustit, poslat spolehlivé dítě za osobou, která může pomoci.
- Zajistit bezpečnost ostatních dětí.
- Pokud dítě přebere zdravotník, učitel se vrací do třídy.
- Pokud je nutná přítomnost učitele u dítěte v krizové situaci, dozor nad třídou převezme jiný učitel, např. sloučení tříd.
- **TU** informuje **zákonného zástupce žáka a ŘŠ**.

- **TU/MP/VP** zajistí další práci s dítětem nebo třídou podle krizové situace.

4. Úraz

Školní úraz je úraz, který se stal žákovi při vyučování ve škole, při výletech, exkurzích organizovaných školou. Školním úrazem není úraz, který se stal na cestě do školy a zpět.

Postup

- Zjistit o jaké jde poranění, ošetřit.
- Při závažnějším poranění zavolat rychlou záchrannou službu.
- Informovat **ŘŠ**.
- Informovat **zákonného zástupce žáka**, případné převzetí žáka.
- Provést zápis do knihy úrazů.

5. Epileptický záchvat

Postup

- Z bezprostředního okolí odstraníme předměty, o které by se dítě mohlo v křečích poranit. Není vhodné násilím bránit křečím, např. držením končetin ani vytahovat jazyk z úst nebo vkládat do úst roubík.
- Dítě uložíme do vodorovné polohy a otočíme hlavu na stranu, optimální je stabilizovaná poloha na boku, je i prevencí proti zapadnutí jazyka.
- Zavolat záchrannou službu.
- Informovat **ŘŠ** a zákonného zástupce dítěte.

6. Záškoláctví

Neomluvená absence žáka (absenci žáka omlouvá pedagog, nikoliv rodič, a to na základě písemné žádosti zákonného zástupce žáka, vždy v souladu s pravidly školy o omlouvání absence) základní školy ve škole. Jedná se o přešůpek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku. Je chápáno jako porušení školního řádu, současně jde o porušení školského zákona, který vymezuje povinnou školní docházku.

- **Pravé záškoláctví** – žák se ve škole neukazuje, ale rodiče si myslí, že do školy chodí.
- **Záškoláctví s vědomím rodičů** – na této formě se podílí několik typů rodičů, jejichž hlavními charakteristikami je buď odmítavý postoj ke škole, nebo přílišná slabost ve vztahu k dítěti či závislosti na pomoci a podpoře dítěte v domácnosti.
- **Záškoláctví s klamáním rodičů** - existují děti, které dokážou přesvědčit rodiče o svých zdravotních obtížích, kvůli nimž nemohou jít do školy, a rodiče jim absenci omlouvají. Tento typ záškoláctví je však obtížně rozlišitelný od záškoláctví s vědomím rodičů.

- **Odmítání školy** – některým typům žáků činí představa školní docházky psychické obtíže.

Postup

- Vždy informovat **ŘŠ**.
- Neomluvenou nepřítomnost **do součtu 10 vyučovacích hodin** řeší se **zákonným zástupcem žáka TU** formou pohovoru, na který je zákonný zástupce pozván telefonicky nebo doporučeným dopisem. Projedná důvod nepřítomnosti žáka, způsob omlouvání jeho nepřítomnosti, upozorní na povinnost stanovenou zákonem a seznámí zákonného zástupce s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence. O pohovoru **provede zápis**, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se **zákonným zástupcem**. **Zákonný zástupce zápis podepíše a obdrží kopii. Odmítnutí či převzetí zápisu se do zápisu zaznamenává.**
- Pokud má žák **víc než 10 neomluvených hodin**, svolává **ŘŠ školní výchovnou komisi**. Podle závažnosti absence žáka se jí účastní: **ŘŠ, zákonný zástupce, TU, VP, zástupce OSPODu, ŠMP, zástupce rady školy** (pokud byla zřízena), popř. další odborníci. O průběhu a závěrech jednání **se provede zápis**, který zúčastnění podepíší. **Neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápise zaznamenávají. Každý účastník jednání obdrží kopii zápisu.**
- V případě, že neomluvená nepřítomnost žáka **přesáhne 25 hodin, zasílá škola oznámení o zanedbání školní docházky** s náležitou dokumentací (např. kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka k návštěvě školy, kopii zápisu z pohovoru, písemné vyjádření výchovného poradce, kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka na výchovnou komisi, kopii zápisu o jednání výchovné komise atp.) **OSPODu** nebo **pověřenému obecnímu úřadu**. V rámci sociálně-právní ochrany se dětmi a mladistvými s opakovanými poruchami závažného rázu zabývají kurátoři pro děti a mládež. Jejich úkolem je v tomto případě řešení případů záškoláctví ve spolupráci s rodiči a se školou. Postupují mj. podle zákona č. 359/1999Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů. **V případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku, následuje hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR.** Problematika záškoláctví je obsažena přímo v trestním zákoně (trestné činy proti rodině a mládeži) nově se uvádí v trestním zákoníku Trestné činy proti rodině a dětem.
- Pokud má žák více zameškaných hodin, které jsou sice omluvené, ale **učitel má podezření na skryté záškoláctví**, může tuto informaci konzultovat s OSPODem. Výchovná opatření (míru zhodnotí MP, výchovný poradce, ředitel školy)
- Rozhovor s žákem (TU/VP/ŠMP)- komunikovat přátelsky, bez hodnocení a odsuzování, mluvit o konkrétním chování, zajímat se o to, jak svoje chování vidí s odstupem času, co si o něm myslí, společně hledat cestu k nápravě.

Jestliže má dítě snahu o nápravu, připravit mu pro to podmínky (ve škole/rodině).

- Schůzka se zákonným zástupcem žáka- porozumění motivaci chování dítěte, co mohou/musí udělat ke zlepšení situace, v závěru rozhovoru vždy shrnout, co bylo dohodnuto. Domluvit se na následném sezení k reflexi, jak dohodnutá opatření fungují. **Písemný záznam o schůzce.**
- Výchovná opatření dle závažnosti daného jevu: NTU, DTU, DŘŠ, snížená známka z chování. Projednání- pedagogická rada.

7. Návykové látky

Alkohol- nález alkoholu v prostorách školy

- Nepodrobovat žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
- Informovat **ŘŠ**.
- Uložit u vedení školy pro případ důkazu. Proveďte se stručný záznam (třídní učitel, metodik prevence - datum, čas a místo zajištění alkoholu, popř. jméno svědka.

Alkohol- nález u žáka

- Nepodrobovat žádnému testu ke zjištění chemické struktury.
- Informovat **ŘŠ**.
- Uložit nález alkoholu u vedení školy.
- V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistit nezbytnou pomoc a péči, volat rychlou záchrannou službu. Jestliže alkohol obsahuje i jiné příměsi, předat přivolanému lékaři.
- Provést záznam s vyjádřením žáka (pokud toto jeho stav dovoluje). Záznam obsahuje datum, místo, čas, jméno žáka- podpis žáka, v případě, že odmítne, uvede pracovník školy tuto skutečnost do zápisu, záznam obsahuje minimálně 2 účastníky z řad pedagogů jako svědky. Záznam se uloží do dokumentace **ŠMP**.
- Informovat **zákonného zástupce žáka**, v případě opakování situace informovat OSPOD.
- Za nebezpečné a protiprávní je považováno i navádění jiných žáků ke konzumaci alkoholu.
- Sankce dle školního řádu.

Tabák

- Nutné zabránit v dalším užívání. Tabákový výrobek žákovi odebrat a zajistit.
- Informovat **ŘŠ**.
- Pedagog o události sepíše stručný záznam a **ŠMP** záznam založí do své agendy.
- **TU** informuje zákonného zástupce žáka o porušení zákazu držení tabákových výrobků a kouření. Písemný záznam.
- Při opakování vyrozumí škola OSPOD.

Omamné a psychotropní látky

Nález OPL v prostorách školy

- Látku nepodrobuje žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- Informovat **ŘŠ**.
- V přítomnosti dalšího pracovníka školy vložit látku do obálky, napsat datum, čas a místo nálezů. **ŘŠ** nebo její zástupkyně obálku přelepí, přelep opatří razítkem školy a svým podpisem a uschová do školního trezoru.
- Informovat **Policii ČR**, ta provede zajištění a identifikaci podezřelé látky.

Nález OPL u žáka

- Látku nepodrobuje žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- Pokud máme podezření, že je žák pod vlivem OPL, posoudí pedagog, zda žákovi nehrozí nějaké nebezpečí. Jestliže je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc- rychlá záchranná služba.
- Pokud akutní nebezpečí nehrozí, informuje **ŘŠ**.
- **ŘŠ** informuje zákonného zástupce žáka, jestliže nelze kontaktovat, vyrozumí škola OSPOD a vyčká jeho pokynů.
- O nález informovat **ŠMP**, ten sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena nebo který látku odevzdal- datum, čas, místo nálezů, jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena nebo který látku odevzdal. V případě, že žák podepsat odmítá, uvede pedagogický pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru je přítomen **ŘŠ** nebo její zástupkyně. Zápis záznamu založí **ŠMP** do své agendy.
- **ŘŠ** informuje **Policii ČR**, která provede identifikaci a zajištění látky.
- **ŘŠ** informuje zákonného zástupce žáka.
- V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají zajištěnou látku výše uvedeným postupem **přivolanému lékaři**. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí **Policie ČR**.

Podezření, že má žák OPL

- Jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence **Policie ČR**.
- **ŘŠ** vyrozumí **Policii ČR**, zkontaktují další postup a informují **zákonného zástupce žáka**.
- Izolovat žáka od ostatních žáků a do příjezdu **Policie ČR** je nutné mít ho pod dohledem.
- U žáka v žádném případě neprovádějí osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věcí.
- Sankce dle školního řádu.

8. Poruchy příjmu potravy- bulimie, anorexie , sebepoškozování

Sebepoškozování je záměrné a opakované ubližování si ve snaze vypořádat se s nepříjemnými duševními stavy. Projevuje se zraňováním vlastního těla a je signálem vážného psychického problému, jenž postižený nedokáže zvládnout jiným způsobem.

Kdy, koho a v jakém případě informovat, pokud mám u žáka podezření

- **TU, VP, ŠMP** projednají situaci a následně **zákonného zástupce** informuje **TU**.
- **Zákonného zástupce** informujeme vždy, když dítě výrazněji zhubne, opakovaně bylo přistiženo, že zvrací (stačí informace od vrstevníků), sebepoškozuje se. Rodiče informujeme, i když dítě nechodí do školní jídelny.
- Pokud rodiče odmítají řešit situaci, oznamujeme tuto situaci **ošetřující dětské lékařce, popř. OSPOD**.
- Předat **zákonnému zástupci** kontakty na odbornou pomoc **www.anabell.cz**.

9. Vandalismus

Vandalismus se projevuje ničením školního majetku nebo jeho poškozováním a ničením majetku ostatních žáků a žákyň, případně dalších členů školy.

Postup

- Každý je odpovědný za škody, které svým jednáním způsobil. Škola proto bude požadovat náhradu. U škod, které se dají nahradit tak, že je opraví sám žák nebo žákyně, je preferován tento způsob náhrady škody. Případně může škodu nahradit jeho **zákonný zástupce**.
- Pokud vznikne škoda na školním majetku je potřeba sepsat o celé záležitosti záznam (kdo, kdy, kde, jak, proč, čím...). **Založí ŠMP**.
- Informovat **ŘŠ, ŠMP, VP, TU**.

- V případě, že dítě danou věc zničilo/poškodilo úmyslně, musíme informovat **zákonné zástupce žáka**. V případě větší škody oznamujeme zákonným zástupcům vždy.
- **Policii ČR** hlásíme tehdy, kdy je škoda nikoliv nepatrná, nikdo nejeví snahu o nápravu a škola není vlastními silami schopná domoci se takové nápravy. Musí se jednat o úmyslné poškození nebo zničení věci. Hlásíte také tehdy, jestliže o to žádá poškozený nebo poškozená nebo jejich zákonní zástupci.
- **OSPODu** hlásíme v případech, kdy se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek.
- Sankce dle školního řádu.

10. Krádež

Krádež věcí v hodnotě do 5 000 Kč je přestupek proti majetku. Pokud se takový přestupek stal v době pobytu žáka ve škole, jednoznačně jde o porušení školního řádu.

Postup

- **TU** nahlásí **ŘŠ** a situaci projedná s **ŠMP** a **VP**.
- **Preventivní tým** projedná přestupek se žákem, včetně sankce, která mu hrozí.
- **Preventivní tým** projedná přestupek i se zákonným zástupcem žáka, včetně sankcí, které mu hrozí.
- Vždy se provede písemný záznam.
- Pokud se bude přestupkové jednání u žáka opakovat, informuje **ŘŠ** **Policii ČR** a hlásí na **OSPOD**.
- Pokud se žák zmocní cizí věci a užije násilí, dopustí se trestného činu **loupeže**.
- Vždy oznámí **ŘŠ** a **Policii ČR**.